

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๓/๒๕๕๕

วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้มีคำสั่งยุบพรรคพัฒนาไทย

ข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำร้องลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพัฒนาไทย เนื่องจากพรรคพัฒนาไทยไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามนัยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ สรุปเป็นใจความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคพัฒนาไทย เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ในวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๔ แต่เมื่อครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าว พรรคพัฒนาไทยไม่สามารถจัดตั้งสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ แม้ว่าพรรคพัฒนาไทยได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค จำนวน ๔ สาขา เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๔ แต่ทางสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบพบว่า (๑) ลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สาขาพรรค เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค ซึ่งมีชื่อ-สกุล แตกต่างกัน แต่ปรากฏลายมือชื่อไม่แตกต่างกันเป็นจำนวนมาก (๒) รายงานการประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๒ ที่จังหวัดหนองคายระบุว่า นายจันท กุดแดง ได้รับเลือกตั้งเป็นรองเลขานุการสาขาพรรค แต่ในบัญชีรายชื่อคณะกรรมการสาขาพรรคระบุว่า นายชัชวาลย์ เฟิงชัย ซึ่งไม่ปรากฏรายชื่อในรายงานการประชุม ๑ เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นรองเลขานุการสาขาพรรค (๓) รายงานการประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๓ และลำดับที่ ๔ ปรากฏชื่อผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรค โดยมีได้รับบุตำแหน่งของแต่ละบุคคล และ (๔) ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๒ และลำดับที่ ๓ มีที่อยู่ตามหลักฐานทะเบียนราษฎรนอกเขตเลือกตั้ง แต่อยู่ในเขตจังหวัดอันเป็นสถานที่ตั้งสาขาพรรคเป็นจำนวนมาก สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงแจ้งให้หัวหน้าพรรคพัฒนาไทยชี้แจงในประเด็นดังนี้ (๑) บุคคลที่ปรากฏรายชื่อในบัญชีรายชื่อเข้าร่วมประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคทั้งสี่สาขาดังกล่าว ได้เข้าร่วมประชุมตามวัน เวลา และสถานที่ตามที่ระบุในรายงานการประชุม โดยได้ลงลายมือชื่อด้วยตนเองจริงหรือไม่ (๒) คณะกรรมการบริหารพรรคได้มีมติอนุมัติให้จัดตั้งสาขาพรรค

ทั้งสี่สาขาดังกล่าว โดยให้มีพื้นที่รับผิดชอบตามเขตเลือกตั้งหรือเขตท้องที่ใด และ (๓) เหตุใดรายงานการประชุมใหญ่สาขาพรรค เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๒ จึงระบุว่า นายจันท กุดแถลง ได้รับเลือกตั้งเป็นรองเลขานุการสาขาพรรค แต่บัญชีรายชื่อคณะกรรมการสาขาพรรคระบุว่า นายชัชวาลย์ เพ็งชัย ซึ่งไม่ปรากฏชื่อในรายงานการประชุม ฯ เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นรองเลขานุการสาขาพรรค

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร และประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องสอบสวนข้อเท็จจริง ผลการสอบสวนปรากฏว่า ในการดำเนินการประชุมเพื่อจัดตั้งสาขาพรรคที่จังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดตรัง มีผู้เข้าร่วมประชุมไม่ครบองค์ประชุม ในการประชุมเพื่อจัดตั้งสาขาพรรคที่กรุงเทพฯ ฯ ปรากฏว่า ผู้ที่มีชื่ออยู่ในรายงานการประชุม ได้แก่ นางบุปผา คงสุวรรณรัตน์ และพันจ่าเอก วิรัชต์ ภู์รัตน์ ไม่เคยเข้าประชุม และยืนยันว่า ลายมือชื่อที่ปรากฏในรายงานการประชุมมิใช่ลายมือชื่อของตนเอง และในการประชุมเพื่อจัดตั้งสาขาพรรคที่จังหวัดหนองคายมีผู้ให้ถ้อยคำ จำนวน ๖ คน ประกอบด้วย ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสาขาพรรคและสมาชิกพรรคที่ปรากฏชื่อในรายงานการประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคพัฒนาไทย ลำดับที่ ๒ ว่า ไม่มีการประชุมจริงและไม่ทราบว่า ผู้ใดเป็นผู้จัดทำเอกสารการประชุมดังกล่าวขึ้น และขอยืนยันว่า ลายมือชื่อดังกล่าวมิใช่ลายมือชื่อของพวกตน ทางพรรคพัฒนาไทยได้มีหนังสือชี้แจงเมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๔ ว่าบุคคลที่ปรากฏรายชื่อเข้าร่วมประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคพัฒนาไทย ทั้ง ๔ สาขาได้เข้าร่วมประชุมตามวัน เวลา และสถานที่ ตามที่ระบุในรายงานการประชุม ฯ และได้ลงลายมือชื่อด้วยตนเองจริง โดยมีได้ชี้แจงกรณีอื่นๆ

ดังนั้น นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคพัฒนาไทยทั้ง ๔ สาขา และได้แจ้งให้พรรคพัฒนาไทยทราบ

ต่อมา นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีคำร้องเพิ่มเติม เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ว่า พรรคพัฒนาไทยไม่แจ้งการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. ๒๕๕๔) ให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ ตามนัยมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคพัฒนาไทยได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ (๕)

นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคพัฒนาไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีมติ เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ และวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ให้รับคำร้องที่นายทะเบียนส่งมาให้ทั้งสองครั้งไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป

นายสุรธรณ ไหมศรีกรรต หัวหน้าพรรคได้ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ เป็นใจความว่า

(๑) กรณีลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สาขาพรรคเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค มีชื่อ-สกุล แตกต่างกัน แต่ปรากฏลายมือชื่อไม่แตกต่างกันจำนวนมากนั้น ก่อนที่พรรคพัฒนาไทยจะนำส่งลายมือชื่อของผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สาขาพรรค เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค คณะกรรมการได้มอบหมายให้เลขาธิการพรรคเป็นผู้ตรวจสอบ และได้รับการยืนยันว่าการจัดส่งเอกสารจากคณะผู้จัดตั้งสาขาพรรคมายังพรรคนั้นครบถ้วน ถูกต้องตามระเบียบและกฎหมาย ส่วนลายมือชื่อสกุลจะแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร พรรคพัฒนาไทยไม่สามารถรู้ได้

(๒) กรณีตามรายงานการประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๒ จังหวัดหนองคาย ระบุว่า นายจันท ไท กุดแถลง ได้รับเลือกเป็นรองเลขานุการสาขาพรรค แต่ในบัญชีรายชื่อคณะกรรมการสาขาพรรค (ท.พ. ๓) ระบุว่า นายชัชวาลย์ เฟิงชัย ซึ่งไม่ปรากฏรายชื่อในรายงานการประชุม ได้รับเลือกเป็นรองเลขานุการพรรคนั้น นายจันท ไท ฯ ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งรองเลขานุการพรรค แต่เมื่อตรวจสอบหลักฐานบุคคลแล้วปรากฏว่า บัตรประจำตัวประชาชนของนายจันท ฯ ขาดอายุ คณะกรรมการสาขาพรรคจึงได้เสนอชื่อนายชัชวาลย์ ฯ ดำรงตำแหน่งรองเลขานุการแทนสาเหตุที่ไม่ปรากฏชื่อนายชัชวาลย์ ฯ ในรายงานการประชุมเพราะเจ้าหน้าที่ผู้จัดพิมพ์มีความพลั้งเผลอไม่มีเจตนาปิดบัง ซ่อนเร้น ให้เกิดความเสียหายแต่อย่างใด และการที่ไม่ได้ชี้แจงประเด็นนี้ต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามหนังสือที่ ลต ๐๐๐๔/๑๑๒๗ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ หน้า ๒ เพราะตามเอกสารที่พรรคได้รับจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งส่งทางโทรสารไม่มีข้อความที่ขอให้ชี้แจงดังกล่าวแต่อย่างใด

(๓) กรณีรายงานการประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๓ และลำดับที่ ๔ ปรากฏชื่อผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรค โดยไม่ระบุตำแหน่งของแต่ละบุคคลนั้นเกิดจากการพิมพ์ที่บกพร่อง ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าจะอนุโลมแก้ไขได้

(๔) กรณีผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๒ และลำดับที่ ๓ มีที่อยู่ตามหลักฐานทะเบียนราษฎรนอกเขตเลือกตั้ง แต่อยู่ภายในจังหวัดอันเป็นสถานที่ตั้งสาขาพรรคเป็นจำนวนมากนั้น ความเข้าใจและการแปลความในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองและเจตนารมณ์ของ

ข้อบังคับพรรคพัฒนาไทย ได้มีเจตนาารมณห์แห่งข้อบังคับพรรคพัฒนาไทย พ.ศ. ๒๕๕๓ มีเจตนาให้จัดตั้งสาขาพรรคในระดับอำเภอ เรียกว่า สาขาพรรคประจำอำเภอ สาขาพรรคประจำเขตเลือกตั้ง และสาขาพรรคประจำจังหวัด ตามข้อบังคับพรรคพัฒนาไทย พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๗๑ ข้อ ๗๒ และข้อ ๗๓ ซึ่งคำว่า “...ภูมิลำเนาตามหลักฐานทะเบียนราษฎรในท้องที่ หรือในเขตเลือกตั้งนั้นๆ ...” หมายความว่า มีภูมิลำเนาตามหลักฐานทะเบียนราษฎรในท้องที่ (จังหวัด) ที่จัดตั้งสาขาพรรค ซึ่งการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแปลว่า จะต้องมีภูมิลำเนาในเขตเลือกตั้งอย่างเดียวกันเป็นการไม่ถูกต้อง

(๕) กรณีการรายงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดพิษณุโลก สมาชิกสาขาพรรคเข้าร่วมประชุมตามข้อบังคับพรรคพัฒนาไทย ข้อ ๗๓ หรือไม่นั้น เมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคพัฒนาไทยได้รับเอกสารการจัดตั้งสาขาพรรคมาและตรวจสอบแล้วเห็นว่า ถูกต้องตามขั้นตอนจึงได้รวบรวมเอกสารจัดส่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และจากการสอบถามเบื้องต้นได้รับการยืนยันว่า ได้ดำเนินการตามข้อบังคับพรรคแล้ว ส่วนการรายงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า สมาชิกเข้าร่วมประชุมองค์ประชุมและลายมือชื่อปลอมหรือไม่ คณะกรรมการบริหารพรรคพัฒนาไทยไม่ได้สอบสวนกรณีดังกล่าว

(๖) กรณีการรายงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดหนองคาย รายงานว่า ได้สอบสวนสมาชิกจำนวน ๖ คน ซึ่งให้การว่า เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ นายกิติณรงค์ ไหมศรีกรรต เลขธิการพรรคพัฒนาไทย พร้อมพวกอีก ๒ คน (ไม่ทราบชื่อ) และนางเพ็ญพร พิมพ์เกตุ ซึ่งเป็นราษฎรตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอบึงกาฬ ได้มาพบ ... และไม่มีการประชุมและไม่ได้ลงลายมือชื่อเข้าร่วมประชุม... ไม่ทราบว่าใครทำรายงานการประชุมและไม่ได้ลงลายมือชื่อ...” ความจริง เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ตามข้อกล่าวหานายกิติณรงค์ ฯ และพวกไม่ได้เข้าไปพบใคร หากแต่ในขณะนั้นนายกิติณรงค์ ฯ ได้ปฏิบัติงานอยู่ ณ สำนักงานเลขธิการพรรค เลขที่ ๑๘/๕๓ หมู่บ้านมุกธานี ๑ ถนนราษฎรบำรุง อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี แต่ยอมรับว่า เคยเดินทางไป ณ ที่ที่จะจัดตั้งสำนักงานสาขาจังหวัดหนองคายจริง เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ และการดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคพัฒนาไทยสาขาจังหวัดหนองคาย ก็ได้รับเอกสารการดำเนินการจัดตั้งมาอย่างถูกต้อง หากจะผิดพลาดก็มีการให้ปากคำเพียง ๖ คน เท่านั้น ซึ่งข้อกล่าวหาไม่มีน้ำหนักพอ

(๗) กรณีนางสาวจงกล ณ นคร ให้ปากคำว่า มีการประชุมจริง ในกรณีของการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๓ กรุงเทพมหานคร แต่สมาชิกสาขาพรรคเพียง ๒ คน เท่านั้น ให้ปากคำว่า ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคพัฒนาไทยนั้น เป็นการดำเนินการซึ่งอาจจะผิดพลาด น่าจะแก้ไขได้และมีสมาชิกอีกมากกว่า ๕๐ เปอร์เซนต์ ที่มีความประสงค์ให้จัดตั้งสาขาพรรคพัฒนาไทย

(๘) จากรายงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรัง สมาชิกสาขาพรรคได้ให้ปากคำ จำนวน ๘ คน มีผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรค ๔ คนให้ปากคำว่า จัดประชุมที่บ้าน นายโลม นุวรรณ แต่ในรายงานการประชุมระบุว่า เป็นบ้านนายปรีดี แสงศรีจันทร์ เห็นว่า การให้ปากคำ ระบุสถานที่ประชุมต่างไปจากรายงานการประชุม ไม่น่าถือเป็นสาระสำคัญ ส่วนประเด็นว่า สมาชิกสาขา รู้จักนายปรีดี แสงศรีจันทร์ ประธานสาขาพรรคหรือไม่ ก็ไม่เป็นสาระสำคัญ

(๙) ตามข้อกล่าวหาข้อ ๖ กรณีพรรคพัฒนาไทยไม่ได้ชี้แจงตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต ๐๐๐๔/๑๑๒๗ นั้น เนื่องจากสำนักงานพรรคพัฒนาไทยได้มีการก่อสร้างเพิ่มเติมเพื่อใช้เป็นที่ทำการพรรคถาวร จึงได้มีการย้ายสำนักงานชั่วคราวไปที่สำนักงานเลขาธิการพรรคเพื่อความสะดวก ทำให้ไปรษณีย์ไม่สามารถนำจ่ายให้ได้ ต่อมาเมื่อสำนักงานเลขาธิการพรรคได้รับแจ้งทางโทรศัพท์ว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือด่วนไม่สามารถนำจ่ายได้ เลขาธิการพรรคจึงได้ขอให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ไม่ทราบชื่อ) ส่งหนังสือดังกล่าวทางโทรสารและได้โทรศัพท์สอบถามเพื่อความแน่ใจว่า เอกสารดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ ได้รับการยืนยันว่า เอกสารดังกล่าวครบถ้วนแล้ว เมื่อเจ้าหน้าที่ของพรรคได้ตรวจดูเอกสารพบว่า มีลายมือชื่อนายธีรศักดิ์ วรรณสุด ประธานคณะกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงไม่ได้ตรวจสอบเอกสารดังกล่าวว่า ถูกต้องหรือไม่พรรคพัฒนาไทย จึงได้ยึดถือเอกสารดังกล่าวว่า ถูกต้องมาโดยตลอดและได้มีการรักษาไว้เป็นเอกสารสำคัญของพรรค

พรรคพัฒนาไทยขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ดังนี้

(๑) ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งว่าภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคพัฒนาไทย คือ ภายในวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๔ พรรคพัฒนาไทยมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕

(๒) ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งว่าพรรคพัฒนาไทยไม่มีเหตุยุบพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และให้มีคำสั่งไม่ยุบพรรคพัฒนาไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

(๓) ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้พรรคพัฒนาไทยดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับจากวันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง

ข้อวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยมีว่า พรรคพัฒนาไทยดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๕ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการเลือกตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งที่มีอยู่ในแต่ละภาค ตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน”

ประเด็นแรก ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า พรรคพัฒนาไทยไม่ได้ดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการเลือกตั้งพรรคพัฒนาไทย เนื่องจากในการประชุมเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ ที่จังหวัดพิษณุโลก ปรากฏว่ามีผู้เข้าร่วมประชุมไม่ครบองค์ประชุม ในการประชุมเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๒ จังหวัดหนองคาย ไม่มีการประชุมจริง ในการประชุมเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๓ กรุงเทพมหานคร มีรายนามผู้เข้าร่วมประชุมสองคนที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจริง และในการประชุมเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๔ จังหวัดตรัง มีผู้เข้าร่วมประชุมไม่ครบองค์ประชุม พรรคพัฒนาไทยโดยนายสุวรรณ ไหมศรีกรรต หัวหน้าพรรค ได้มีบันทึกชี้แจงมายังศาลรัฐธรรมนูญแต่ไม่มีน้ำหนักมากพอที่จะรับฟังได้ว่า ได้มีการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าวโดยถูกต้องสมบูรณ์ กล่าวคือ ในกรณีของการดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคพัฒนาไทย สาขาจังหวัดหนองคาย ซึ่งจากรายงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดหนองคาย ได้มีคำให้การของสมาชิกพรรค ๖ คน ซึ่งมีชื่อปรากฏเป็นผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สาขาพรรคว่า ไม่มีการประชุมจริง และตนไม่ได้ลงลายมือชื่อเข้าร่วมประชุมนั้น ทางหัวหน้าพรรคพัฒนาไทยชี้แจงแต่เพียงว่า ได้รับเอกสารจากสาขาพรรคดังกล่าวว่าดำเนินการจัดตั้งอย่างถูกต้อง การให้ปากคำของบุคคลเพียง ๖ คน น่าจะไม่มีน้ำหนักเพียงพอ คำชี้แจงของหัวหน้าพรรคเช่นนี้ ไม่มีน้ำหนักมากพอที่จะหักล้างคำให้การของสมาชิกทั้ง ๖ คนนั้นได้ ส่วนกรณีการประชุมเพื่อจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ จังหวัดพิษณุโลก และลำดับที่ ๔ จังหวัดตรัง ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของสองจังหวัด

ดังกล่าวได้รายงานการสอบสวนว่า การประชุมดังกล่าวมีผู้เข้าประชุมไม่ครบองค์ประชุม ทางหัวหน้าพรรคพัฒนาไทยไม่ได้ชี้แจงว่ามีการประชุมครบองค์หรือไม่ ชี้แจงแต่เพียงว่า ในการประชุมเพื่อจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๔ จังหวัดตรัง การให้ปากคำระบุนุสถานที่ประชุมต่างไปจากรายงานการประชุม ไม่น่าถือเป็นสาระสำคัญ ส่วนกรณีการประชุมเพื่อดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๓ กรุงเทพมหานคร ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งกรุงเทพมหานครรายงานผลการสอบสวนว่า มีผู้ปรากฏชื่อในรายงานการประชุมดังกล่าว ๒ คนว่า ไม่เคยเป็นสมาชิกพรรคพัฒนาไทย ไม่เคยเข้าประชุมและลายมือชื่อที่ปรากฏในรายงานการประชุมไม่ใช่ลายมือชื่อของตน ทางหัวหน้าพรรคชี้แจงแต่เพียงว่า อาจเป็นความผิดพลาดได้

ดังนั้น เมื่อพรรคพัฒนาไทยไม่ได้ดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคให้ได้อย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคพัฒนาไทยได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ (๕)

ในประเด็นที่สอง ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า พรรคพัฒนาไทยได้รับการจัดตั้งเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ นับระยะเวลาถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันครบรอบหนึ่งปีปฏิทิน เกินกว่าเก้าสิบวัน พรรคพัฒนาไทยโดยหัวหน้าจึงมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามนัยแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ที่ให้หัวหน้าพรรคต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการประจำปีปฏิทินของพรรค และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ แต่หัวหน้าพรรคพัฒนาไทยไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามนัยมาตรา ๓๕ ดังกล่าว จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคพัฒนาไทยได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ (๕) จึงเห็นควรมีคำสั่งยุบพรรคพัฒนาไทยได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุจิต บุญบงการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ